

บทที่ 4 ผลการทดลองและวิเคราะห์ผลการทดลอง

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอิทธิพลของอุณหภูมิในกระบวนการอบทางความร้อนที่มีต่อโครงสร้างจุลภาคและความแข็งของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ รวมทั้งการศึกษาอิทธิพลของอุณหภูมิและอัตราการเย็นตัวในการกดขึ้นรูปร้อนที่มีต่อโครงสร้างจุลภาคและความแข็งของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงผลการทดลองพร้อมทั้งอภิปรายผลการทดลองดังต่อไปนี้

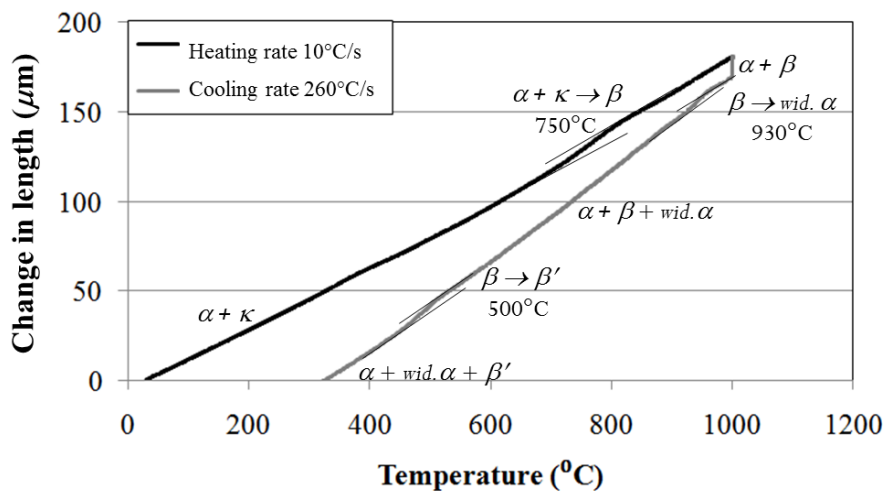
4.1 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของอุณหภูมิในกระบวนการอบทางความร้อน

การศึกษาอิทธิพลของอุณหภูมิในกระบวนการอบทางความร้อน ทดสอบโดยการให้ความร้อนแก่ชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่อุณหภูมิต่างๆ และเย็นตัวอย่างรวดเร็วด้วยแก๊สฮีเลียม โดยชิ้นงานที่ใช้ในการทดสอบนี้จะใช้โลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ผ่านการโฮโมจีไนซ์ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์โครงสร้างจุลภาค ปริมาณเฟส และความแข็ง แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจุลภาคเมื่ออุณหภูมิการทดสอบเปลี่ยนไป รวมทั้งส่งผลต่อค่าความแข็งของชิ้นงานทดสอบด้วย

4.1.1 อุณหภูมิการเปลี่ยนเฟส

จากกราฟความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิและการเปลี่ยนแปลงขนาดของชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์จากการทดลองโดยให้ความร้อนชิ้นงานไปที่อุณหภูมิ $1,000^{\circ}\text{C}$ และเย็นตัวอย่างรวดเร็วด้วยเครื่องไคลโตมิเตอร์ ดังแสดงในรูปที่ 4.1 สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนเฟสเมื่ออุณหภูมิเปลี่ยนไปได้ โดยพิจารณาจากกราฟการเปลี่ยนแปลงขนาดของชิ้นงาน เมื่ออุณหภูมิเปลี่ยนไป พบว่าชิ้นงานที่ใช้ในการทดสอบคือโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ผ่านการโฮโมจีไนซ์ ซึ่งมีโครงสร้างตั้งต้นที่อุณหภูมิห้องเป็นเฟส α และ κ เมื่อให้ความร้อนเพิ่มขึ้นด้วยอัตราการให้ความร้อน 10°C/s จนถึงอุณหภูมิ 750°C จะเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงขนาดของชิ้นงานซึ่งสามารถสังเกตได้จากกราฟความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิและการ

เปลี่ยนแปลงขนาดของชิ้นงาน เนื่องจากเริ่มเกิดเฟส β ขึ้นในโครงสร้าง ($\alpha + \kappa \rightarrow \beta$) ทำให้ปริมาตรของชิ้นงานเปลี่ยนแปลง และเมื่อให้อุณหภูมิต่อเนื่องไปจนถึงอุณหภูมิ $1,000^{\circ}\text{C}$ โครงสร้างจุลภาคของชิ้นงานจะประกอบด้วยเฟส α และ β ผสมกัน หลังจากนั้นเมื่อเย็นตัวชิ้นงานลงอย่างรวดเร็วด้วยค่าเฉลี่ยอัตราการเย็นตัว 260°C/s ดังแสดงในภาคผนวกที่ ก.1 พบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงขนาดของชิ้นงานในช่วงอุณหภูมิประมาณ 930°C ซึ่งสามารถอธิบายได้จากรูปที่ 2.3 การเย็นตัวลงอย่างรวดเร็วจะทำให้เฟส β เริ่มเกิดการเปลี่ยนเป็นเฟส Widmanstaetten α ($\beta \rightarrow \text{Widmanstaetten } \alpha$) ที่อุณหภูมิประมาณ $930-1,000^{\circ}\text{C}$ จนกระทั่งโครงสร้างจุลภาคประกอบด้วยเฟส α , β และ Widmanstaetten α และเมื่ออุณหภูมิลดลงจนถึง 500°C พบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงขนาดของชิ้นงาน ซึ่งเป็นเพราะเฟส β ซึ่งไม่เสถียรที่อุณหภูมิต่ำ จะเปลี่ยนเป็นเฟสมาแทนไซต์ ($\beta \rightarrow \beta'$) ดังนั้นโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ถูกให้ความร้อนจนถึงอุณหภูมิ $1,000^{\circ}\text{C}$ และเย็นตัวอย่างรวดเร็วจนถึงอุณหภูมิต่ำ โครงสร้างจุลภาคจะประกอบด้วยเฟส α , β' และ Widmanstaetten α

รูปที่ 4.1 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิและการเปลี่ยนแปลงขนาดของชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์จากการทดลองไดลาโตมิเตอร์ โดยให้ความร้อนชิ้นงานไปที่อุณหภูมิ $1,000^{\circ}\text{C}$ และเย็นตัวอย่างรวดเร็วด้วยแก๊สฮีเลียม

4.1.2 โครงสร้างจุลภาค

การตรวจสอบโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการทดสอบอบทางความร้อนด้วยเครื่อง ไดลาโตมิเตอร์ โดยการให้ความร้อนแก่ชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ที่อุณหภูมิต่างๆ และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ผลการทดลองดังแสดงในรูปที่ 4.2-4.7 และภาคผนวกที่ ข.1 พบว่าโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 750°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ชิ้นงานหลังการทดสอบจะประกอบด้วยเฟส α (สีเหลืองนวล), β' (สีดำ), κ_{III} และ κ_{IV} และ β' โดยมีเฟส α เป็นโครงสร้างหลัก และสังเกตได้ว่าเฟส κ_{III} เกิดการเปลี่ยนเฟสเป็นเฟส β' หรือเรียกบริเวณนี้ว่า distorted κ_{III} ดังแสดงในรูปที่ 4.2 (ก) และสามารถอธิบายโครงสร้างจุลภาคและเฟส κ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากภาพถ่ายโครงสร้างจุลภาคที่ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE ดังแสดงในรูปที่ 4.2 (ข) บริเวณที่ปรากฏเป็นสีเทาอ่อนจะมีทองแดงหนาแน่นคือเฟส α เป็นโครงสร้างหลัก บริเวณที่ปรากฏเป็นสีเทาเข้มจะมีเหล็กและอะลูมิเนียมหนาแน่นคือเฟส κ_{III} และเฟส κ_{IV} โดยเฟส κ_{III} จะมีลักษณะเป็นเม็ดกลม กระจายอยู่ตามขอบเกรนเฟส α และเฟส κ_{IV} จะมีลักษณะเป็นตะกอนขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ในเฟส α และบริเวณที่ปรากฏเป็นสีเทาปานกลางจะมีนิกเกิลและอะลูมิเนียมหนาแน่นคือเฟส β' ซึ่งสอดคล้องกับกราฟความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิและการเปลี่ยนแปลงขนาดของชิ้นงานในรูปที่ 4.1 ซึ่งเริ่มเกิดเฟส β ขึ้นในโครงสร้าง ($\alpha + \kappa \rightarrow \beta$) ที่ช่วงอุณหภูมิประมาณ 750°C

โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 800°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ดังแสดงในรูปที่ 4.3 (ก) ชิ้นงานหลังการทดสอบจะประกอบด้วยเฟส α (สีเหลืองนวล), β' (สีดำ), κ_{III} และ κ_{IV} และ β' โดยมีเฟส α เป็นโครงสร้างหลัก และเกิดเฟส β' มากขึ้น รูปที่ 4.3 (ข) แสดงภาพถ่ายโครงสร้างจุลภาคที่ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE พบว่าเฟส κ_{III} มีลักษณะเป็นเม็ดกลม กระจายอยู่ตามขอบเกรนเฟส α/β และเฟส κ_{IV} มีลักษณะเป็นตะกอนขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ในเฟส α

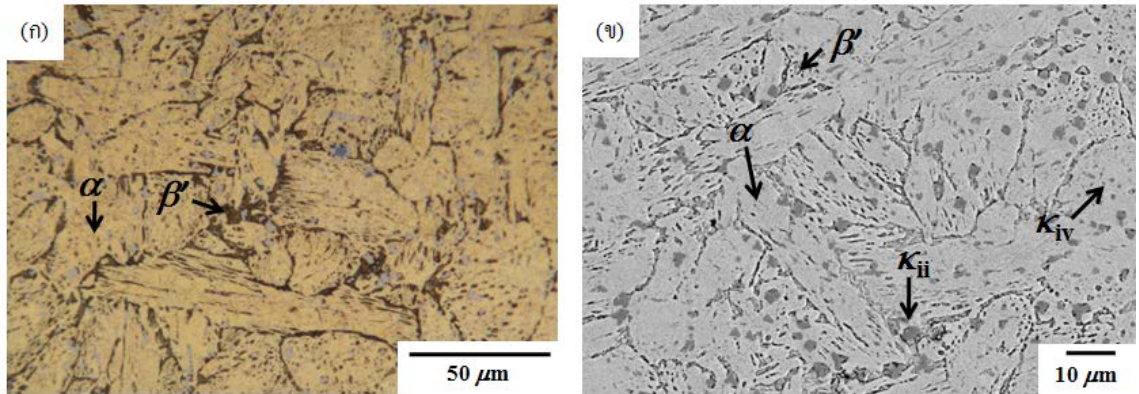
โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 870°C และ 900°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ดังแสดงในรูปที่ 4.4 และ 4.5 ชิ้นงานหลังการทดสอบจะประกอบด้วยเฟส α , κ_{III} และ β' จากรูปที่ 4.4 (ก) และ 4.5 (ข) พบว่าโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์มีเฟส β' เป็นโครงสร้างหลัก และเฟส α และ κ ลดลง ซึ่งสามารถอธิบายได้จากแผนภาพ

สมดุลของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ในรูปที่ 2.1 เมื่ออุณหภูมิสูงกว่า 860°C เฟส α บางส่วนจะเกิดการเปลี่ยนเป็นเฟส β และเมื่อเย็นตัวลงอย่างรวดเร็ว เฟส β จึงเปลี่ยนไปเป็นเฟส β' รูปที่ 4.4 (ข) และ 4.5 (ข) แสดงภาพถ่ายโครงสร้างจุลภาคที่ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE พบว่าเฟส κ_{II} มีขนาดเล็ก (Fine κ_{II}) และไม่ปรากฏเฟส κ_{IV} เนื่องจากเกิดการแพร่ของธาตุเหล็กและอะลูมิเนียมระหว่างการให้ความร้อน

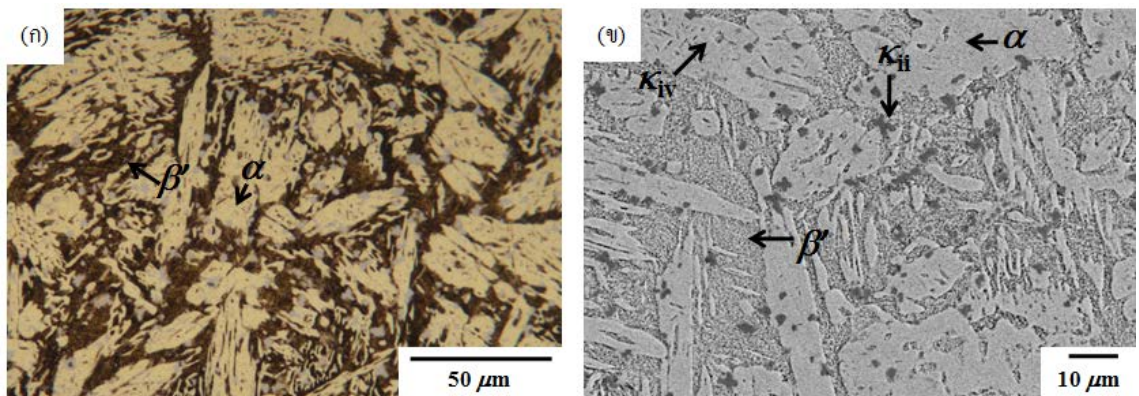
และโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 950°C และ $1,000^{\circ}\text{C}$ และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ดังแสดงในรูปที่ 4.6 (ก) และ 4.7 (ก) ซึ่งงานหลังการทดสอบจะประกอบด้วยเฟส Widmanstätten α และ β' รูปที่ 4.6 (ข) และ 4.7 (ข) แสดงภาพถ่ายโครงสร้างจุลภาคที่ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE พบว่าภาพถ่ายโครงสร้างจุลภาคของชิ้นงานหลังการทดสอบไม่พบบริเวณที่มีสีเทาเข้ม หรือไม่ปรากฏเฟส κ

การทดสอบทางความร้อนเพื่อศึกษาอิทธิพลจากอุณหภูมิที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจุลภาคของชิ้นงาน พบว่ามีความสอดคล้องกับแผนผังการเปลี่ยนเฟสของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ในระหว่างการเย็นตัว (รูปที่ 2.3) ในช่วงอัตราการเย็นตัวระหว่าง $1-10^3^{\circ}\text{C/s}$ สามารถสรุปการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจุลภาคหลังการอบทางความร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ ได้ดังนี้

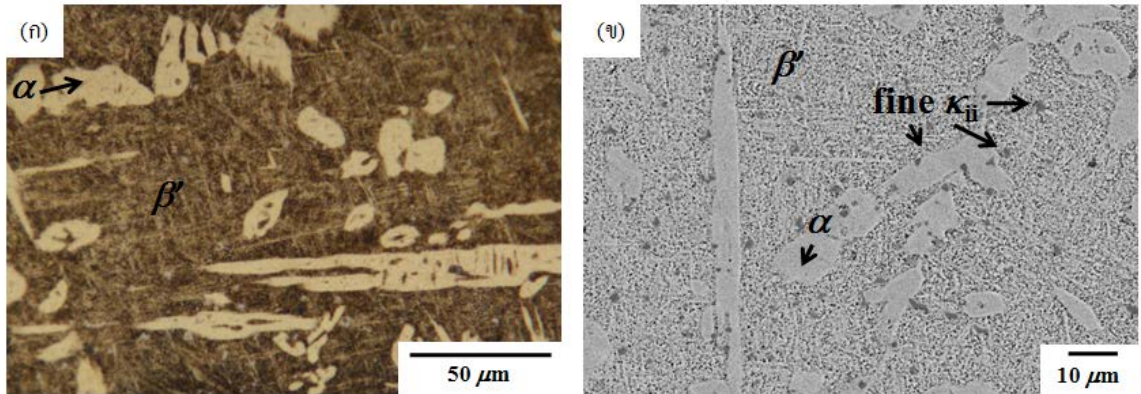
- เมื่อให้ความร้อนแก่โลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ถึงอุณหภูมิระหว่าง $800^{\circ}\text{C} - 860^{\circ}\text{C}$ และปล่อยให้เย็นตัวอย่างรวดเร็ว โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ที่ได้จะประกอบด้วยเฟส α , β' (distorted κ_{III}), κ_{II} และ κ_{IV}
- เมื่อให้ความร้อนแก่โลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ถึงอุณหภูมิระหว่าง $860^{\circ}\text{C} - 930^{\circ}\text{C}$ และปล่อยให้เย็นตัวอย่างรวดเร็ว โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ที่ได้จะประกอบด้วยเฟส α , fine κ_{II} และ β'
- เมื่อให้ความร้อนแก่โลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ถึงอุณหภูมิระหว่าง $930^{\circ}\text{C} - 1,000^{\circ}\text{C}$ และปล่อยให้เย็นตัวอย่างรวดเร็ว โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ที่ได้จะประกอบด้วยเฟส Widmanstätten α และ β'

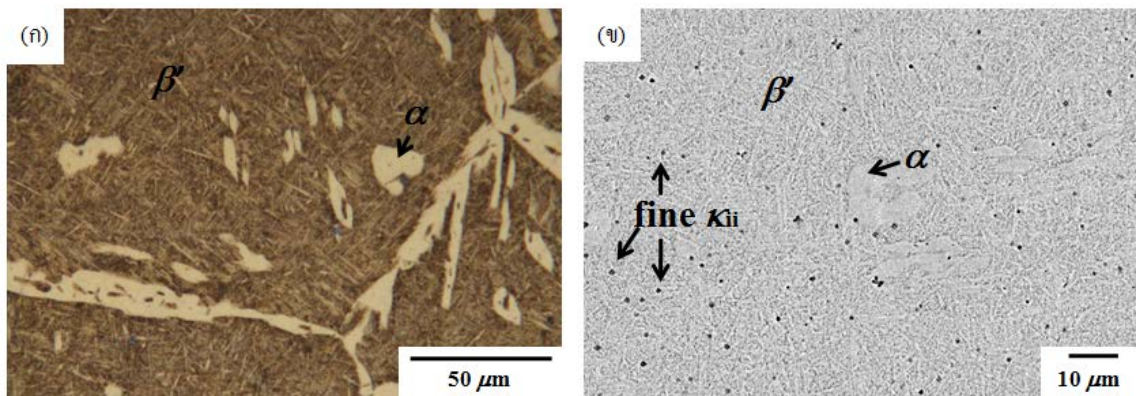
รูปที่ 4.2 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 750°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ที่ถ่ายด้วย (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง และ (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE

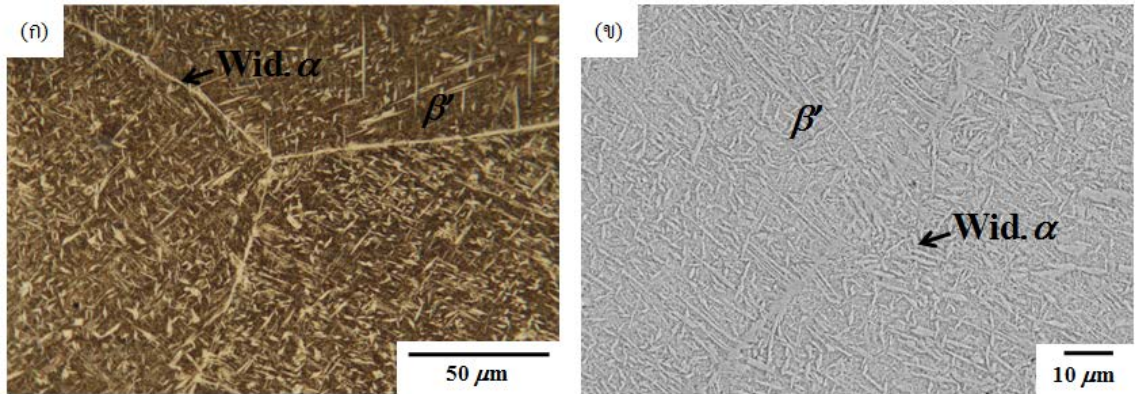
รูปที่ 4.3 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 800°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ที่ถ่ายด้วย (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง และ (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE

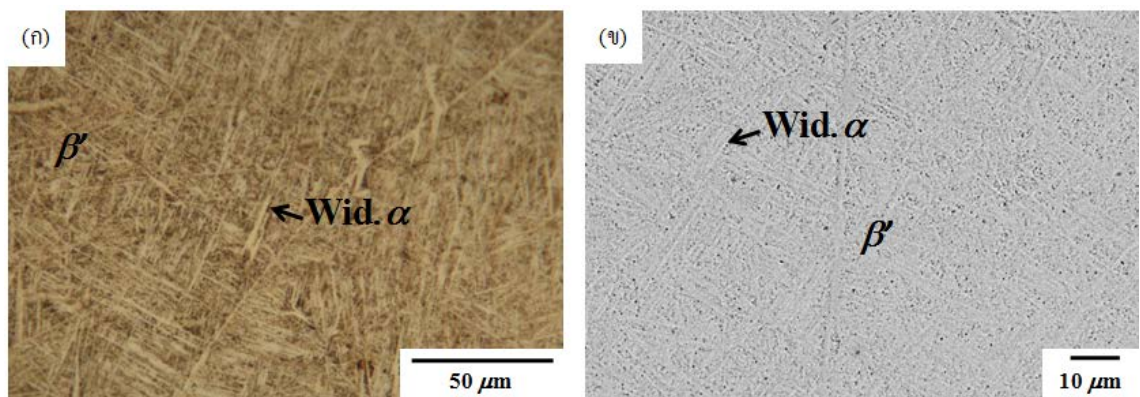
รูปที่ 4.4 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 870°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ที่ถ่ายด้วย (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง และ (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE

รูปที่ 4.5 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 900°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ที่ถ่ายด้วย (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง และ (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE

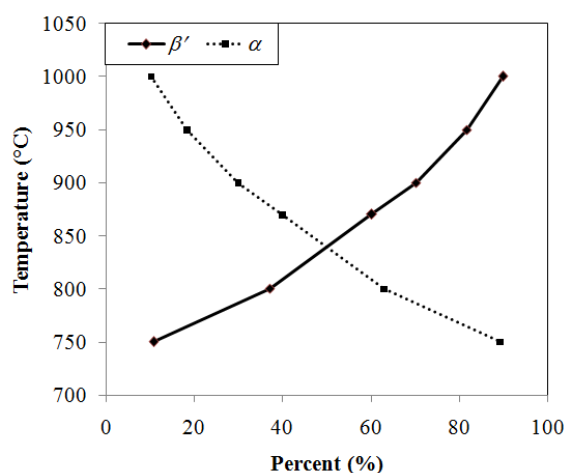
รูปที่ 4.6 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมแมกนีเซียมบรอนซ์ หลังการอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 950°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ที่ถ่ายด้วย (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง และ (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE

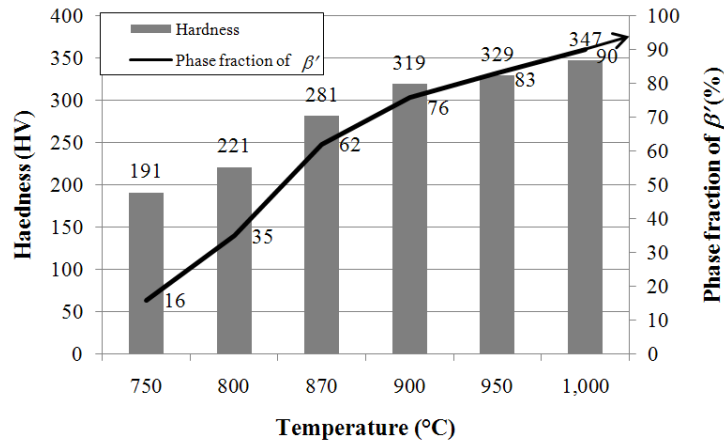
รูปที่ 4.7 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมแมกนีเซียมบรอนซ์ หลังการอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 1,000°C และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว ที่ถ่ายด้วย (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง และ (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE

4.1.3 ความแข็งและเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส

หลังการทดสอบทางความร้อนด้วยเครื่องไดลาโตมิเตอร์ ได้ทำการวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟสที่เปลี่ยนแปลงเมื่ออุณหภูมิการทดสอบเปลี่ยนไป เพื่อศึกษาอิทธิพลจากอุณหภูมิที่ส่งผลต่อปริมาณเฟสในโครงสร้างจุลภาคของชิ้นงาน โดยหาเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟสแต่ละชิ้นงาน ชิ้นงานละ 10 จุด และหาค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส ดังแสดงในตารางที่ ค.1 จากผลการวิเคราะห์พบว่าอุณหภูมิส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเฟสในโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ โดยเมื่ออุณหภูมิรอบทางความร้อนเพิ่มขึ้นเฟส α จะลดลง ในขณะที่เฟส β' จะเพิ่มมากขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 4.8 ดังนั้นการชุบขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิสูงขึ้น จะทำให้ปริมาณเฟส β' ในโครงสร้างจุลภาคมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังได้ทำการทดสอบความแข็งระดับมหภาคแบบวิกเกอร์ โดยทดสอบค่าความแข็งแต่ละชิ้นงาน ชิ้นงานละ 5 จุด และหาค่าเฉลี่ยความแข็งชิ้นงาน ดังแสดงในภาคผนวกที่ ง.1 จากผลการทดสอบดังแสดงในรูปที่ 4.9 พบว่าค่าความแข็งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณเฟส β' โดยเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น เปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส β' จะเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ค่าความแข็งเพิ่มมากขึ้นด้วย เนื่องจากเฟส β' มีโครงสร้างแบบมาเทนไซต์ทำให้ค่าความแข็งเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเฟส β' เป็นสาเหตุให้ความสามารถในการต้านทานการกัดกร่อนในน้ำทะเลของวัสดุลดลง เนื่องจากเกิดการสูญเสียธาตุอะลูมิเนียม (Dealloying) [11] และการควบคุมอุณหภูมิที่ใช้ในการชุบขึ้นรูปร้อนของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์จะช่วยควบคุมปริมาณเฟส β' ของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ได้

รูปที่ 4.8 เปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส α และ β' ของชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ที่ผ่านการอบทางความร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ และเย็นตัวอย่างรวดเร็ว

รูปที่ 4.9 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเฟส β' และค่าความแข็ง ของชิ้นงาน โลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ที่ผ่านการทดสอบอบทางความร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ และเขียนตัวอย่างรวดเร็ว

4.2 ผลการทดสอบการกดขึ้นรูปที่อุณหภูมิสูง

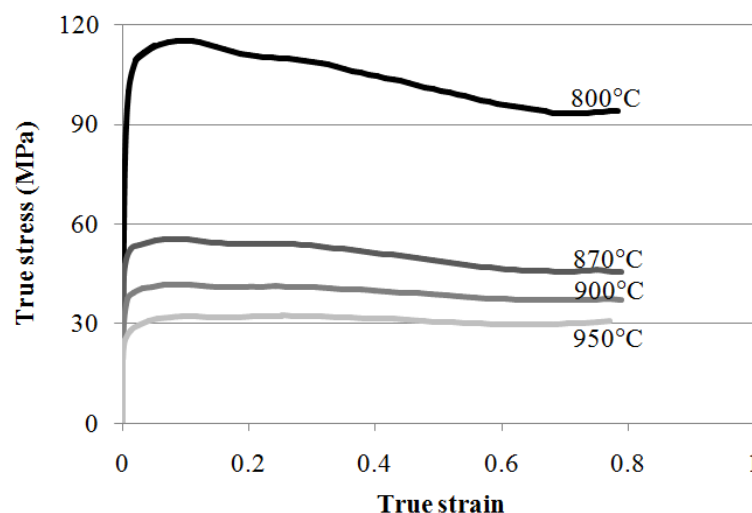
การศึกษาอิทธิพลของอุณหภูมิและอัตราการเย็นตัวในการกดขึ้นรูปร้อนที่มีต่อโครงสร้างจุลภาคและความแข็งของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ทดสอบโดยการกดขึ้นรูปโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่อุณหภูมิ 800, 870, 900 และ 950°C จากนั้นกดขึ้นงานด้วยอัตราความเครียดคงที่ 10 s^{-1} เป็นระยะ 60% ของความสูงชิ้นงานทดสอบ แล้วปล่อยให้เย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัวที่ต่างกัน คือ 40 และ 100°C/s โดยชิ้นงานที่ใช้ในการทดสอบนี้จะใช้โลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ผ่านการโฮโมจิไนซ์ ผลที่ได้จากการทดสอบกดขึ้นรูปสามารถนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมการเสียรูปของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ภายใต้อุณหภูมิการขึ้นรูปและอัตราเร็วในการเย็นตัวต่างๆ จากกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความเค้นและความเครียด โครงสร้างจุลภาค ปริมาณเฟส และความแข็ง

4.2.1 กราฟความเค้นจริงและความเครียดจริง

จากรูปที่ 4.10 แสดงกราฟความเค้นจริงและความเครียดจริงของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ภายใต้การกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ โดยทดสอบที่อัตราการเย็นตัวที่ต่างกัน คือ 40 และ 100°C/s ดังแสดงในภาคตารางที่ จ.1 พบว่าพฤติกรรมของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์เมื่อเริ่มทำการกดขึ้นรูปร้อนชิ้นงานในช่วงแรกความสัมพันธ์ระหว่างความเค้นและความเครียดเป็นเส้นตรง ซึ่งคือช่วงอีลาสติก

(Elasticity) ค่าความเค้นในช่วงนี้จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากความเครียดแข็งและเมื่อถึงจุดความเค้นวิกฤตและเข้าสู่ช่วงพลาสติก (Plasticity) ค่าความเค้นจะเริ่มลดลงเนื่องจากการเกิดผลึกใหม่แบบพลศาสตร์ในเนื้อวัสดุ ทำให้กราฟความเค้นลดลง และเข้าสู่สภาวะสมำเสมอ [25] ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rohatgi [27] คือโลหะผสมทองแดงและอะลูมิเนียมปริมาณสูง (6 wt.% Al) จะเกิดพฤติกรรมการเปลี่ยนรูปเป็นแบบการเกิดผลึกใหม่แบบพลศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า การทดสอบกดขึ้นรูปที่ช่วงอุณหภูมิ 800°C และ 870°C จะเกิดค่าความเค้นจริงสูงสุดต่างกันมาก ในขณะที่การทดสอบกดขึ้นรูปที่ช่วงอุณหภูมิ 870°C, 900°C และ 950°C ค่าความเค้นจริงสูงสุดที่เกิดขึ้นจะต่างกันน้อย แสดงว่าอุณหภูมิที่ใช้ในการขึ้นรูปร้อนตั้งแต่อุณหภูมิ 870°C ขึ้นไป ส่งผลต่อความเค้นในการขึ้นรูปของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์น้อยลง

จากตารางที่ 4.1 แสดงค่าความเค้นสูงสุด และค่าความเครียดวิกฤต ของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ภายใต้การกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ พบว่าการกดขึ้นรูปที่อุณหภูมิต่างกันจะได้ค่าความเค้นสูงสุดที่แตกต่างกัน ค่าความเค้นจริงสูงสุดนี้จะลดลงเมื่ออุณหภูมิเพิ่มมากขึ้น ผลที่ได้จากการทดลองทำให้ทราบว่าเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นจะทำให้ความเค้นในการทำให้วัสดุเกิดการเปลี่ยนรูปมีค่าลดลง และค่าความเครียดที่จุดสูงสุด หมายถึงความเครียดที่เกิดขึ้นที่ค่าความเค้นสูงสุด ของเส้นกราฟความเค้นจริงและความเครียดจริง พบว่าเมื่ออุณหภูมิที่ใช้ในการขึ้นรูปร้อนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ค่าความเครียดที่จุดสูงสุดขณะกดขึ้นรูปร้อนเพิ่มมากขึ้นด้วย แสดงถึงซึ่งหมายถึงการเลื่อนโครงสร้างกลายเป็นเกรนใหม่สมบูรณ์ออกไป [25]

รูปที่ 4.10 กราฟความเค้นจริงและความเครียดจริง ของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ภายใต้การกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ

ตารางที่ 4.1 ค่าความเค้นสูงสุด และค่าความเครียดวิกฤต ของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ ภายใต้การกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ

อุณหภูมิที่ใช้ในการกดขึ้นรูปร้อน (°C)	ค่าความเค้นสูงสุด (σ_{max} ; MPa)	ค่าความเครียดที่จุดสูงสุด (ϵ_{peak})
800	115.1	0.086
870	55.5	0.090
900	41.7	0.107
950	32.1	0.116

4.2.2 โครงสร้างจุลภาค

โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์จากการทดสอบกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ แล้วเย็นตัวลงด้วยค่าเฉลี่ยอัตราการเย็นตัว 40°C/s ดังแสดงในภาคผนวกที่ ก.2 และค่าเฉลี่ยอัตราการเย็นตัว 100°C/s ดังแสดงในภาคผนวกที่ ก.3 ผลการทดสอบโครงสร้างจุลภาค ดังแสดงในรูปที่ 4.11 – 4.18 และภาคผนวกที่ ข.2 พบว่าที่อุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อน 800°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ได้สังเกตเห็นลักษณะเกรนยึดตัวตามทิศทางการกด และโครงสร้างจุลภาคประกอบด้วยเฟส α , β' , $\kappa_{\parallel}$ และ $\kappa_{\perp}$ โดยรูปที่ 4.11 (ก) ปรากฏเฟส α (สีเหลืองนวล) เป็นโครงสร้างหลัก และเฟส β' (สีดำ) และสามารถอธิบายโครงสร้างจุลภาคและเฟส κ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากภาพถ่ายโครงสร้างจุลภาคที่ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด โหมด BSE ดังแสดงในรูปที่ 4.11 (ข) บริเวณที่ปรากฏเป็นสีเทาอ่อนจะมีทองแดงหนาแน่นคือเฟส α เป็นโครงสร้างหลัก บริเวณที่ปรากฏเป็นสีเทาเข้มจะมีเหล็กและอะลูมิเนียมหนาแน่นคือเฟส $\kappa_{\parallel}$ และเฟส $\kappa_{\perp}$ โดยเฟส $\kappa_{\parallel}$ จะมีลักษณะเป็นเม็ดกลม กระจายอยู่ตามขอบเกรนเฟส α และเฟส $\kappa_{\perp}$ จะมีลักษณะเป็นตะกอนขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ในเฟส α และบริเวณที่ปรากฏเป็นสีเทาปานกลางจะมีนิกเกิลและอะลูมิเนียมหนาแน่นคือเฟส β' และที่อุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อน 800°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s จะเริ่มเกิดเฟส β' เนื่องจากเฟส β ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเปลี่ยนเป็นเฟส α และ κ จึงเกิดเฟส β' ขึ้น โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิล

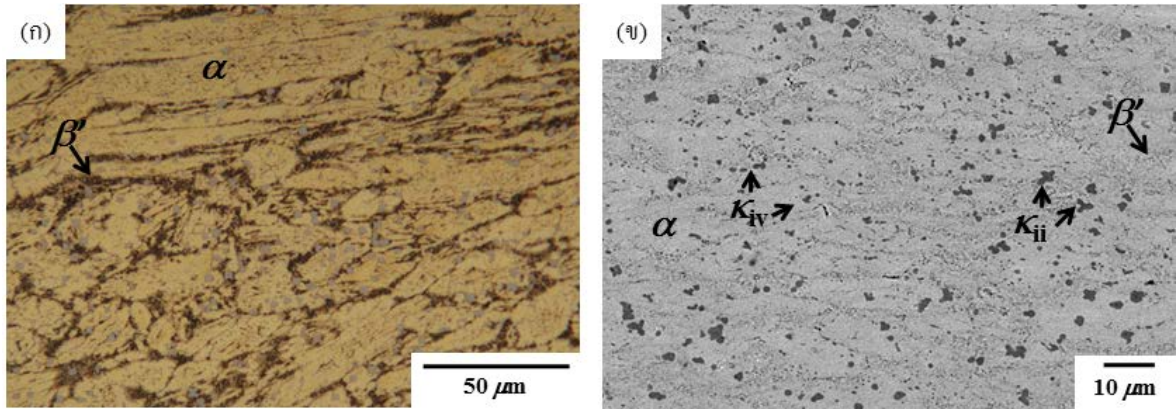
อะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ได้จะประกอบด้วยเฟส α , β' , κ_{II} และ κ_{IV} ลักษณะเกรนยึดตัวตามทิศทางการกดและเกรนมีขนาดเล็กลง ดังแสดงในรูปที่ 4.12

ที่อุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อน 870°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ได้ดังแสดงในรูปที่ 4.13 ประกอบด้วยเฟส α , β' และ κ_{II} โดยเฟส κ_{II} มีขนาดเล็กลง และหากเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s จะเกิดเฟส β' มากขึ้น เกรนมีความละเอียดมากขึ้น โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ได้ประกอบด้วยเฟส α , β' และเฟส κ_{II} ขนาดเล็ก ดังแสดงในรูปที่ 4.14

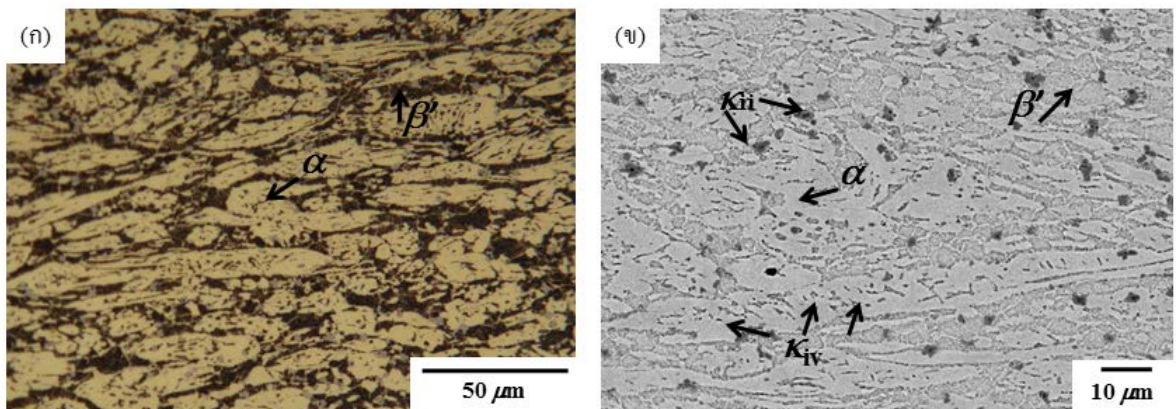
ที่อุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อนที่ 900°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ได้ดังแสดงในรูปที่ 4.15 ประกอบด้วยเฟส α , β' และเฟส κ_{II} ขนาดเล็ก ในขณะที่การเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s เริ่มเกิดโครงสร้างแบบ Widmanstätten α และไม่ปรากฏเฟส κ_{II} โครงสร้างจุลภาคที่ได้จะประกอบด้วยเฟส α , β' และ Widmanstätten α ดังแสดงในรูปที่ 4.16

และที่อุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อนที่ 950°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ได้ดังแสดงในรูปที่ 4.17 ประกอบด้วยเฟส α , Widmanstätten α และ β' ในขณะที่การเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s จะทำให้เฟส Widmanstätten α และ β' มีความละเอียดมากขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 4.18

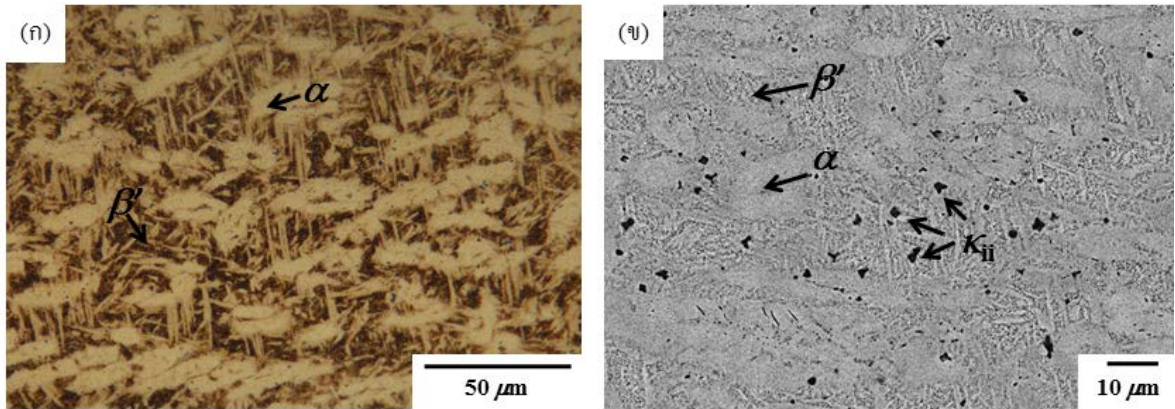
จากผลการวิเคราะห์โครงสร้างจุลภาค สามารถสรุปได้ว่าอุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อนสามารถใช้กำหนดการเกิดเฟสและโครงสร้างจุลภาคแบบต่างๆได้ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ กับโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ผ่านการกดขึ้นรูปที่อุณหภูมิสูง พบว่าโครงสร้างจุลภาคมีความแตกต่างกัน โดยโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ผ่านการกดขึ้นรูปที่อุณหภูมิ 870°C และ 900°C (รูปที่ 4.13 – 4.16) เกิดเฟส α ที่มีลักษณะรูปร่างค่อนข้างกลมและยึดตัวตามทิศทางการกด [11] ในขณะที่โลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 870°C และ 900°C โดยไม่มีการกดขึ้นรูป (รูปที่ 4.4 – 4.5) ไม่ปรากฏเฟส α ลักษณะดังกล่าว เนื่องจากการกดขึ้นรูปร้อนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของเฟส α นั้นเอง

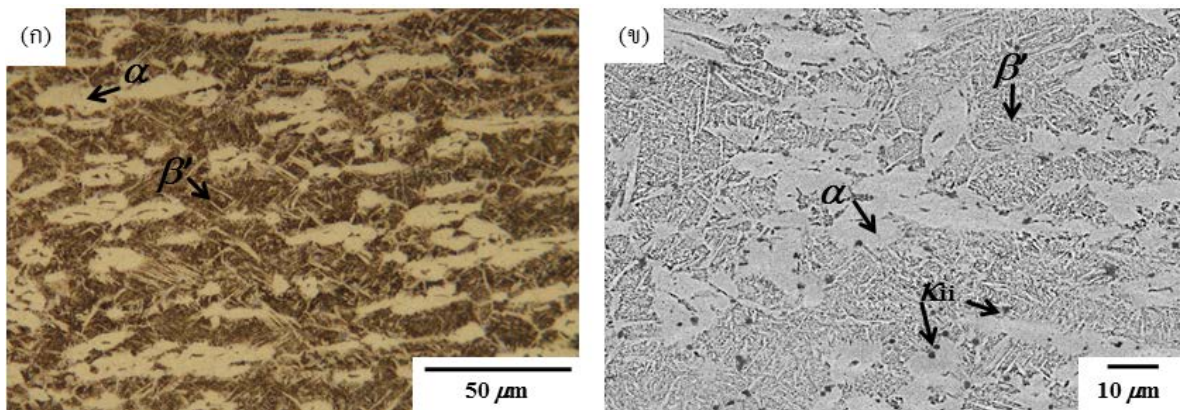
รูปที่ 4.11 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปร้อน ที่อุณหภูมิ 800°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s ที่ถ่ายด้วย
 (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด

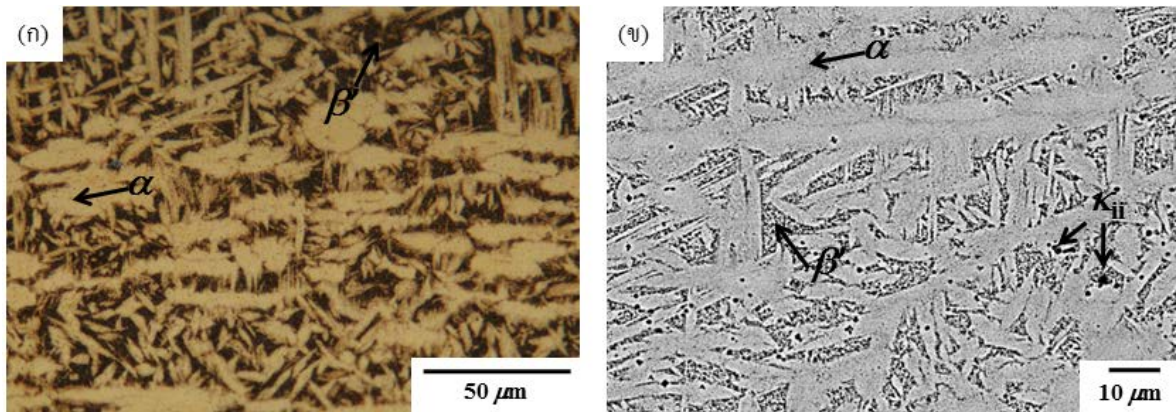
รูปที่ 4.12 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปร้อน ที่อุณหภูมิ 800°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s ที่ถ่ายด้วย
 (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด

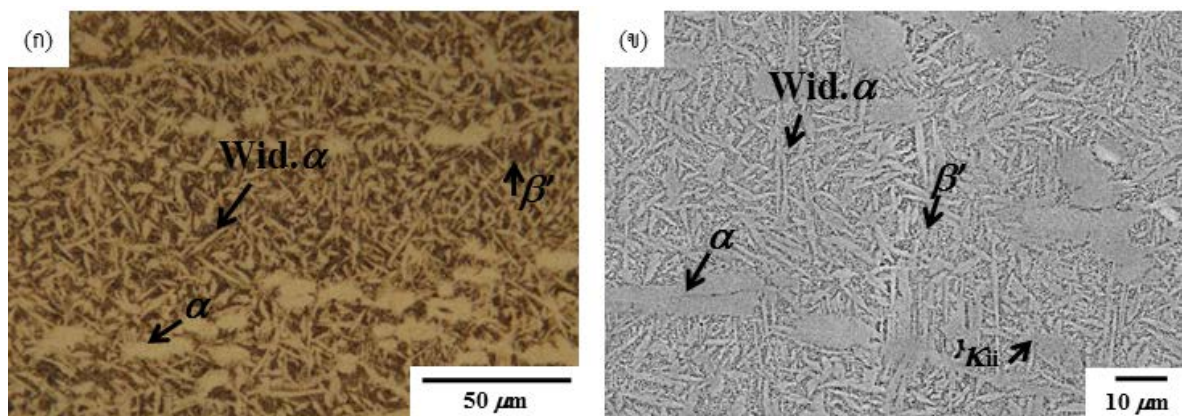
รูปที่ 4.13 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปร้อน ที่อุณหภูมิ 870°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s ที่ถ่ายด้วย
 (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด

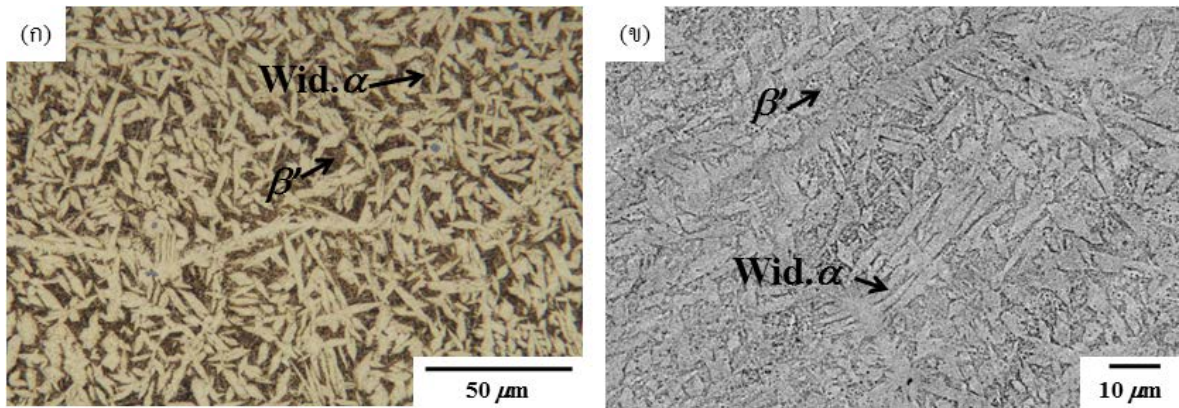
รูปที่ 4.14 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปร้อน ที่อุณหภูมิ 870°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s ที่ถ่ายด้วย
 (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด

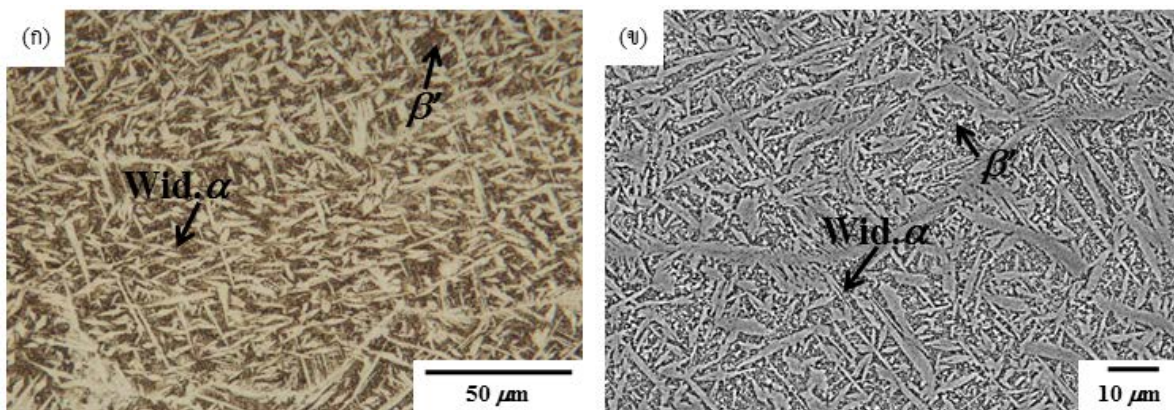
รูปที่ 4.15 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปร้อน ที่อุณหภูมิ 900°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s ที่ถ่ายด้วย
 (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด

รูปที่ 4.16 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปร้อน ที่อุณหภูมิ 900°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s ที่ถ่ายด้วย
 (ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด

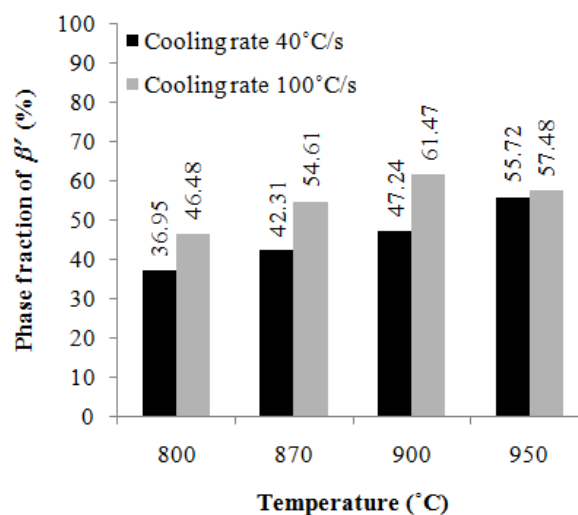
รูปที่ 4.17 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปร้อน ที่อุณหภูมิ 950°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s ที่ถ่ายด้วย
(ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด

รูปที่ 4.18 โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปร้อน ที่อุณหภูมิ 950°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s ถ่ายด้วย
(ก) กล้องจุลทรรศน์แบบแสง (ข) กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด

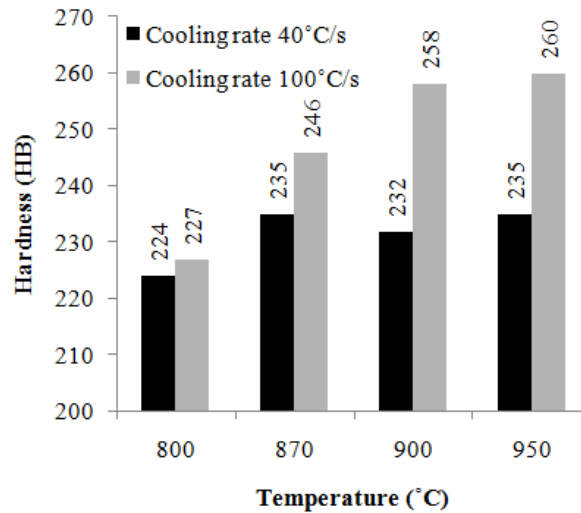
4.2.3 ความแข็งและเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส

การวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟสของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการทดสอบการกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิและอัตราการเย็นตัวต่างๆ โดยหาเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟสแต่ละชิ้นงาน ชิ้นงานละ 10 จุด และหาค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส ดังแสดงในตารางที่ ค.2 และตารางที่ ค.3 พบว่าเมื่ออุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เฟส β' เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้อัตราการเย็นตัวที่สูง (100°C/s) จะทำให้ได้เฟส β' มากกว่าอัตราการเย็นตัวต่ำ (40°C/s) ดังแสดงในรูปที่ 4.19 แต่การกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิ 950°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s ปริมาณเฟส β' ลดลงเนื่องจากเกิดโครงสร้าง Widmanstätten α มากขึ้น นอกจากนี้ได้ทำการทดสอบความแข็ง ของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ หลังการทดสอบการกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิและอัตราการเย็นตัวต่างๆ โดยทดสอบความแข็งแต่ละชิ้นงาน ชิ้นงานละ 3 จุด และหาค่าเฉลี่ยความแข็ง ดังแสดงในตารางที่ ง.2 พบว่าค่าความแข็งมีค่าเพิ่มมากขึ้น เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น เนื่องจากเฟส β' ที่มากขึ้น และอัตราการเย็นตัวที่สูง (100°C/s) จะทำให้ได้โลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่มีค่าความแข็งมากกว่าอัตราการเย็นตัวต่ำ (40°C/s) เนื่องจากอัตราการเย็นตัวสูงทำให้ได้โครงสร้างที่มีความละเอียดมากขึ้นส่งผลให้ค่าความแข็งมากขึ้นด้วย ดังแสดงในรูปที่ 4.20

รูปที่ 4.19 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส β'

และอุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อนของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์

รูปที่ 4.20 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่าความแข็งและอุณหภูมิการกดขึ้นรูปร้อนของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์

และเมื่อเปรียบเทียบค่าความแข็งของชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ (การแปลงหน่วยค่าความแข็งจาก HV เป็น HB จากรูปที่ 4.9) และค่าความแข็งของชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปชิ้นงานที่อุณหภูมิต่างๆ (รูปที่ 4.20) ได้ค่าความแข็งสรุปดังแสดงในตารางที่ 4.2 ซึ่งพบว่าชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 800°C และชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปชิ้นงานที่อุณหภูมิ 800°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัวต่างๆ มีโครงสร้างจุลภาคไม่ต่างกันนัก แต่ชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปชิ้นงานที่อุณหภูมิ 800°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s มีปริมาณเฟส β' สูงเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณ β' ของชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบที่อุณหภูมิ 800°C เนื่องจากการกดขึ้นรูปทำให้เกิดการเปลี่ยนเฟสจากเฟส α เป็นเฟส β มากขึ้น และเมื่อเย็นตัวด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s จึงมีปริมาณเฟส β' สูงขึ้น ซึ่งค่าความแข็งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณเฟส β' ส่วนชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 870 และ 900°C พบว่าเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น ทำให้ปริมาณเฟส β' เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปชิ้นงานที่อุณหภูมิ 870 และ 900°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40 และ 100°C/s ปริมาณเฟส β' เพิ่มขึ้นเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากการกดขึ้นรูปทำให้เกิดเฟส α มากกว่าโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ไม่มีการกดขึ้นรูป ส่งผลให้ค่าความแข็งของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ไม่มีการกดขึ้นรูปมีค่าสูงกว่า แต่ชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปที่อุณหภูมิ 950°C

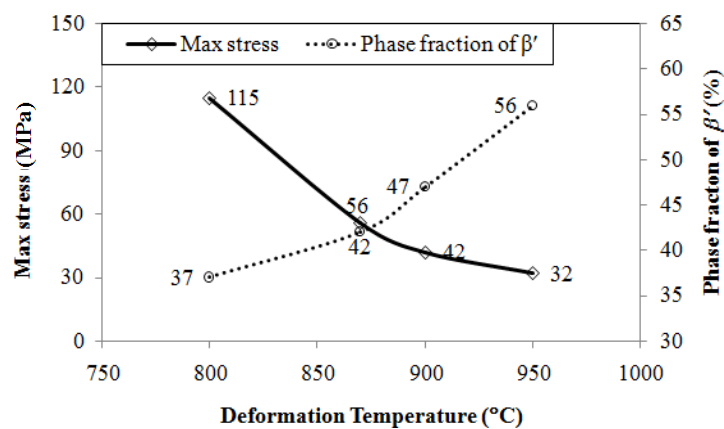
พบว่าที่อัตราการเย็นตัว 100°C/s มีปริมาณเฟส β' น้อยกว่าที่อัตราการเย็นตัว 40°C/s เนื่องจากที่อุณหภูมิสูงและอัตราการเย็นตัวอย่างรวดเร็ว จะทำให้เกิดโครงสร้าง Widmanstätten α มากขึ้น และค่าความแข็งมากขึ้นด้วย นั่นหมายถึงอิทธิพลในกระบวนการขึ้นรูปร้อนที่ส่งผลต่อสมบัติทางกลและโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ นอกจากอุณหภูมิที่ใช้ในการขึ้นรูปร้อนแล้ว ยังประกอบด้วยอัตราที่ใช้ในการเย็นตัวหลังการขึ้นรูปร้อนอีกด้วย โดยการขึ้นรูปที่อุณหภูมิสูงจะทำให้โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์มีปริมาณเฟส β' มากขึ้น และหากเย็นตัวหลังการขึ้นรูปด้วยอัตราการเย็นตัวสูงจะทำให้โครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์มีความละเอียดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟส Widmanstätten α ซึ่งจะส่งผลให้ค่าความแข็งมากขึ้นด้วย

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบค่าความแข็งและเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส β' ของชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบอบให้ความร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ และชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบกดขึ้นรูปที่อุณหภูมิต่างๆ

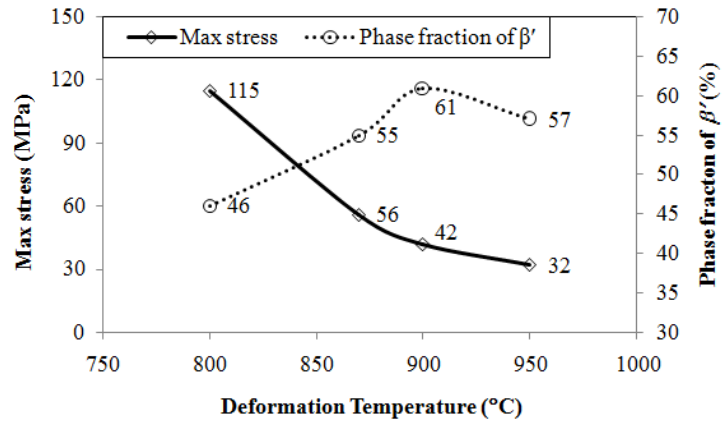
การทดสอบ	อบให้ความร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ และเย็นตัวด้วยอัตรา 260°C/s		กดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ และเย็นตัวด้วยอัตรา 100°C/s		กดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ และเย็นตัวด้วยอัตรา 40°C/s	
	ค่าความแข็ง (HB)	ปริมาณเฟส β' (%)	ค่าความแข็ง (HB)	ปริมาณเฟส β' (%)	ค่าความแข็ง (HB)	ปริมาณเฟส β' (%)
800 °C	224	35	227	46	224	37
870 °C	281	62	246	54	235	42
900 °C	322	76	258	61	232	47
950 °C	328	83	260	57	235	56

4.2.4 ความเค้นในการขึ้นรูปร้อนโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์

รูปที่ 4.30 และรูปที่ 4.31 แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิการขึ้นรูป ความเค้นที่ใช้ในการขึ้นรูป และเปอร์เซ็นต์ปริมาณเฟส β' ของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์หลังการทดสอบการกดขึ้นรูปร้อน และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40 และ 100°C/s ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ จ.1 ผลการวิเคราะห์พบว่าเมื่ออุณหภูมิที่ใช้ในการขึ้นรูปสูงขึ้น ความเค้นที่ใช้ในการขึ้นรูปจะลดลง โดยเมื่ออุณหภูมิที่ใช้ในการขึ้นรูปน้อยกว่า 870°C อัตราการเพิ่มขึ้นของความเค้นที่ใช้ในการขึ้นรูปจะเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้การกดขึ้นรูปร้อน และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s พบว่าเมื่ออุณหภูมิที่ใช้ในการขึ้นรูปสูงขึ้น ปริมาณเฟส β' เพิ่มมากขึ้น แต่การกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิ 950°C และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s ปริมาณเฟส β' ลดลงเนื่องจากเกิดโครงสร้าง Widmanstätten α มากขึ้น เนื่องจากอุณหภูมิสูงและอัตราการเย็นตัวอย่างรวดเร็ว และหากอุณหภูมิที่ใช้ในการขึ้นรูปมากกว่า 870°C อัตราการเพิ่มขึ้นของเฟส β' จะเพิ่มสูงขึ้น สรุปได้ว่าการขึ้นรูปร้อนโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่อุณหภูมिन้อยกว่า 870°C ต้องใช้ความเค้นมากในการขึ้นรูปร้อน และหากทำการขึ้นรูปร้อนโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่อุณหภูมิมากกว่า 870°C จะทำให้ชิ้นงานโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ภายหลังการขึ้นรูปมีปริมาณเฟส β' สูง ดังนั้นอุณหภูมิ 870°C จึงเป็นอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการขึ้นรูปร้อนของโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ที่ใช้ในงานนี้ และการกดขึ้นรูปร้อน และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 100°C/s พบว่าอัตราการเย็นตัวสูงขึ้น จะส่งผลให้ปริมาณเฟส β' เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นภายหลังการขึ้นรูปร้อนโลหะผสมนิกเกิลอะลูมิเนียมบรอนซ์ จึงควรวี้อัตราการเย็นตัวอย่างช้าๆ เพื่อลดการเกิดเฟส β' ภายหลังการขึ้นรูป ซึ่งจะช่วยให้วัสดุมีความสามารถในการต้านทานการกัดกร่อนเพิ่มมากขึ้น

รูปที่ 4.21 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิ ความเค้นที่ใช้ในการขึ้นรูป และปริมาณเฟส β' ของการทดสอบการกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว 40°C/s

รูปที่ 4.22 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิ ความเค้นที่ใช้ในการขึ้นรูป และปริมาณเฟส β' ของการทดสอบการกดขึ้นรูปร้อนที่อุณหภูมิต่างๆ และเย็นตัวลงด้วยอัตราการเย็นตัว $100^{\circ}\text{C}/\text{s}$